

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang IX, Nr. 353

Parasjat Reëe

27 Av 5770
6/7 augustus 2010

Overzicht Parasjat Re'ee (Devariem 11:26 - 16:17)

door Rabbi Yaakov Asher Sinclair

Mosjé legt aan het volk de zegen voor van een spiritueel georiënteerd leven, en de vloek van een leven dat losgekoppeld werd van Hasjem. Wanneer het volk *Erets Jisraël* binnentrekt, moet het de bomen die voor afgoderij gebruikt werden, verbranden en alle afgodsbeelden vernietigen. Hasjem zal slechts één plaats kiezen, waar de G-ddelijke Aanwezigheid – de *Sjechina* – zal wonen. Alleen daar mogen offers gebracht worden. Mosjé waarschuwt herhaaldelijk tegen het eten van bloed. In de woestijn werd al het vlees in het Misjkan geslacht, maar in *Erets Jisraël* mogen dieren voor hun vlees overal geslacht worden. Mosjé stelt een lijst op van soorten voedsel die uitsluitend in Jeruzalem gegeten mogen worden. Hij waarschuwt het volk dat zij de volken van het land niet nadoen. Daar de Tora compleet en perfect is, mag daar niets aantoe gevoegd of van afgedaan worden. Wanneer iemand zich voor profeet uitgeeft en het volk vertelt dat zij zich permanent niet meer aan de wetten van Tora hoeven te houden, of dat zij zich moeten bezighouden met afgoderij, dan zal hij ter dood moeten worden gebracht. Een stad die afgoden aanbid, moet vernield worden. Het is verboden om overdreven tekenen van rouw te tonen, zoals inkervingen maken in de huid of zich kaalscheren. Mosjé herhaalt de indeling van kosjer en niet-kosjer voedsel en het verbod om vlees met melk samen te koken. Het tweede tiende van landbouwproducten moet in Jeruzalem worden gegeten en als de hoeveelheid daarvan te groot is om mee te nemen naar Jeruzalem, mag men het lossen – verwisselen voor geld – en met dat geld moet men dan voedsel kopen in Jeruzalem en dat daar opeten. In bepaalde jaren wordt dit tiende aan de armen gegeven. *Bnei Jisraël* wordt gezegd altijd een open hart te hebben, en in het zevende jaar worden leningen vrijgescholden – Hasjem zal ieder die zich daaraan houdt, zegenen. Een Joodse slaaf wordt na zes jaar bevrijd en moet door zijn meester met royale geschenken worden heengezonden. Wanneer hij weigert om weg te gaan, wordt zijn oor doorboord met een priem tegen de deurpost en hij blijft slaaf tot het Jubeljaar. De parasja eindigt met een beschrijving van de drie pelgrimfeesten, Pesach, Sjawoe'ot en Soekkot.

Haftara Parasjat Re'ee (Jesjaja 54:11-55:5)

Door Reuben Ebrahimoff

Het verhaal van deze week – (54:11-14): De Haftara begint met de verklaring van Jesjahoe dat in de tijd van de Masjiach Jeruzalem herbouwd zal worden met edelstenen, zoals robijnen en safieren. Dan zullen al je kinderen leerlingen van Hasjem zijn en zij zullen zich kunnen verheugen in een eeuwige vrede en spirituele grootheid. De vijanden van Jeruzalem zullen niet in staat zijn haar te veroveren. (54:15-17): De profeet gaat verder met te zeggen dat de Joden hun vijanden zullen moeten vrezen, als zij Hasjem niet gehoorzamen. Zij hoeven alleen maar te dorsten naar Tora. Het resultaat zal zijn dat de vijanden van Jeruzalem haar niet zullen kunnen veroveren. Ieder die de Joden zal proberen te overheersen, zal in de handen van de Israëlieten vallen. Hasjem stond het toe dat alle wapens in de wereld gesmeed werden, maar hij zal niet toestaan dat die wapens Israël kwaad zullen doen. En ieder die tegen Israël getuigt, zal als kwaadspreker terecht staan. Luister naar Hasjem, Die een verbond met Israël zal sluiten. (55:1-5) De Haftara sluit af met de uitspraak van Jesjahoe, dat in de tijd van de Masjiach de volken van de wereld naar Israël toe zullen komen om hen te dienen.

Het verband tussen de Haftara en de Parasja – Deze Haftara is de derde in de reeks van zeven troost-Haftarot die gelezen worden tussen *Tisja Be'Av* en Rosj Hasjana. Er is geen direct verband tussen de *parasja* en de *Haftara*. De Haftara probeert alleen de stemming na *Tisja Be'Av* te verheffen met Rosj Hasjana in het verschiet.

Inzicht in Parasjat Reëe 5770

Uit: Sjeem MiSjmoeël

בְּנֵי אֶתְּם לֵה' אֲלֵקִיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׂיִמוּ קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת: ³ כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתְּהָ לֵה' אֲלֵהֶיךָ ...

¹ Jullie zijn kinderen van Hasjem, jullie G-d, maak geen insnijdingen en maak geen kale plek tussen jullie ogen vanwege een dode. ² Want je bent een heilig volk voor Hasjem, je G-d...

(Devariem 14:1-2)

Op het eerste gezicht brengt dit vers een duidelijke boodschap over: wanneer iemand overlijdt moeten de familieleden zich geen verminkingen maken vanwege het verlies, want een heilig persoon doet dat niet. Maar onze Geleerden (Jevamot 13b) zien nog een totaal andere halacha in dit vers: *לֹא תִתְגַּדְּדוּ* – *lo titgodadoe* – (maak geen insnijdingen) maak geen groepen/partijen. Zij baseren zich daarbij op het feit dat het woord gedeeltelijk dezelfde letters heeft als *אֲגָדָה* – *agoeda* – groep/partij. Vandaar het verbod op het maken van groepen/partijen. In de praktijk betekent dit dat het niet is toegestaan om in een stad twee Joodse rechtbanken te hebben, waarbij het ene Beit Din recht spreekt volgens Beit Hillel en het andere volgens Beit Sjammai. Maar wat is het verband tussen deze twee voorschriften? Wat heeft het maken van insnijdingen voor een dood familielid te maken met partijvorming?

We beginnen met een inzicht van *Ramban* op vers 2 hierboven:

Want je bent een heilig volk – Volgens mij is de betekenis hiervan om de eeuwigheid van de [gestorven] zielen te verzekeren voor Hem, gezegend is Hij. Het vers zegt, dat daar jullie een heilig volk zijn en een kostbaar bezit van G-d, daarom „bedenkt Hij een plan zodat niemand van ons voor hem verwijderd wordt” [Sjmoeël II, 14:14]. Daarom is het niet gepast voor jullie om je insnijdingen of kale plekken te maken voor een dode, zelfs niet al sterft hij jong (*Ramban*, Devariem 14:1).

De *Zohar* voegt daaraan toe: *Maak geen insnijdingen en maak geen kale plek vanwege een dode* – want hij is niet verloren na de dood, maar hij bevindt zich in een veel betere wereld... [*Zohar HaKadosj* 3:159b].

Het is een basisprincipe van het Joodse geloof, dat er een spiritueel leven is na de dood. Zelfverminking en andere vormen van extreem verdriet getuigen ervan dat er geen geloof is in dat spirituele leven na de dood. Het toont aan dat men meent dat de dode volledig verloren is, zowel lichamelijk als geestelijk. Het is duidelijk dat het lichaam verloren is. Het valt uiteen en ontbindt, er blijft niets van over. En dat is precies waar de nabestaande van de overledene om treurt, als hij zijn lichaam verminkt. Wat is daar verkeerd aan?

Echter, het is een bewijs dat men te veel waarde hecht aan de betekenis van het lichaam. Het lichaam is ondergeschikt aan de ziel. Het heeft geen doel op zichzelf, maar het is het voertuig of instrument waarmee de ziel zijn doel op aarde kan bereiken. De ziel heeft een taak in deze fysieke wereld, maar daar hij alleen maar geestelijk is, kan hij hier alleen niet bestaan en functioneren. Daarvoor heeft hij een lichaam nodig, om zijn taak in deze wereld te volbrengen. Wanneer het lichaam sterft, keert de ziel terug naar G-d, omdat hij zijn taak hier beneden beëindigd heeft. Rouw om het verlies van het lichaam is acceptabel, maar overdreven rouw getuigt van onbegrip van dit principe.

Dit principe geldt voor alle Joodse zielen. De zielen van alle leden van *Klal Jisraël* komen van dezelfde bron; we zijn één enkele spirituele eenheid. Onze onderlinge verschillen zijn alleen maar fysiek. Het zijn deze lichamelijke verschillen die de oorzaak zijn van verschillende gedragingen en behoeften. Dit kan aanleiding vormen tot meningsverschillen. Het is duidelijk dat wanneer te veel nadruk gelegd wordt op die verschillen van lichamelijke oorsprong, en er te weinig gelet wordt op de geestelijke eenheid, dan krijgt men de neiging om personen met gelijke eigenschappen of belangstelling in groepen of partijen in te delen. Wanneer men daarentegen let op de spirituele overeenkomst tussen de mensen, dan zal men elkaar beter appreciëren en dat zal tot eenheid leiden.

We zien dus dat onze Geleerden niet willekeurig op basis van semantische overeenkomst van woorden verband zochten tussen het verbod op insnijdingen voor een doden en het verbod op het maken van groepen/partijen. De twee zijn nauw met elkaar verbonden, omdat ze het gevolg zijn van hetzelfde gebrekkige inzicht. Wanneer we ons concentreren op het fysieke aspect van het leven, kan dat leiden tot zelfverminking bij het overlijden van een naast familielid, en tot partijvorming in het rechtssysteem. Daarentegen zal een concentratie op de geestelijke doelen van het leven ons helpen het verlies van een geliefde in zijn juiste proporties te zien en het zal partijvorming vermijden.

MISJNA VAN DE WEEK

DEMAI – HOOFDSTUK 5

Misjna 5:3

הַלֹּקַח מִן הַנְּחִתוֹם, מְעֵשֶׂר מִן הַחֶמֶה עַל הַצּוֹנֵנֶת, וּמִן הַצּוֹנֵנֶת עַל הַחֶמֶה, אֶפְלוּ מִטְּפוֹסֵין הַרְבֵּה,
 דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר, שְׂאֵנִי אוֹמֵר, חֲטִיִּם שֶׁל אֶמֶשׁ הָיוּ מְשֻׁל אַחַר, וְשֶׁל הַיּוֹם הָיוּ מְשֻׁל
 אַחַר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר בְּתַרְוֵמַת מְעֵשֶׂר, וּמִתִּיר בְּחֶלְהָ:

Wie van de bakker [brood] koopt¹, mag vertienden van het warme [brood] voor het koude [brood],² en van het koude [brood van gisteren] voor het warme [brood van vandaag],³ zelfs van verschillende bakvormen⁴. Dit zijn de woorden van Rabbi Meïr. Maar Rabbi Jehoeda verbiedt het⁵, want ik zeg: het graan [in het brood] van gisteren was van de een, en dat van vandaag is van een ander. Rabbi Sjimmon verbiedt het in het geval van *troemat ma'aser*⁶, maar hij staat het toe voor *challa*⁷.

Aantekeningen bij Misjna 5:3

1. Dat *demai* is.
2. D.w.z. van brood van vandaag voor brood dat gisteren gebakken werd.
3. **Van het koude voor het warme** – Hoewel hij *ma'aser* afscheidt van iets van inferieure kwaliteit voor iets van superieure kwaliteit, staat de *Tanna* dit toe in dit geval zelfs *lechatchila* (*RAV*).
4. **Zelfs van verschillende bakvormen** – En we zijn niet bang dat de bakker gisteren graan gekocht heeft van iemand die *ma'aser* afscheidt, en vandaag van iemand die geen *ma'aser* afscheidt, en dan zou blijken dat men van iets dat al is vrijgesteld, afscheidt voor dat waarvan met nog verplicht is af te scheiden, want de bakker koopt van één leverancier in [volgens Rabbi Meïr] (*RAV*).
5. **Maar Rabbi Jehoeda verbiedt het** – Wanneer de beide baktroggen van gisteren zijn, of allebei van vandaag, dan is Rabbi Jehoeda het met Rabbi Meïr eens, dat men van verschillende baktroggen samen mag afscheiden. Maar wanneer de ene baktrog van gisteren is en de andere van vandaag, dan verbiedt Rabbi Jehoeda het, zelfs wanneer het samen in één baktrog zit, want [misschien is het graan van gisteren van de een en van vandaag van een ander en men kan geen tiende van het graan van de een afnemen voor het graan van een ander] (*RAV*).
6. **Rabbi Sjimmon verbiedt het in het geval van *troemat ma'aser*** – Dat wil zeggen: hij verbiedt het zelfs als beide baktroggen vandaag of beide gisteren gebakken waren, want misschien heeft hij het graan van twee verschillende mensen ingekocht, en misschien vertiende de een wel en de ander niet, en dan zou men van iets dat al is vrijgesteld, afscheiden voor iets dat nog verplicht is om te worden vertiend (*RAV*).
7. **Maar hij staat het toe voor *challa*** – Want voor *challa* zegt iedereen dat men [van een brood van] gisteren mag afscheiden voor [een brood van] vandaag, zelfs [als het afkomstig is] uit twee baktroggen, en zelfs al heeft hij het graan van twee verschillende mensen ingekocht, dan geeft dat niet, want de verplichting van het afscheiden van *challa* rust op degene die het deeg maakt en dat is de bakker. En de halacha is volgens Rabbi Sjim'on (*RAV*).

Uit de Babylonische Talmoed

De voornaamste onderwerpen van Traktaat – Sjabbat 49

Misjna

MEN MAG ISOLEREN MET KLEREN, VRUCHTEN (*Rasji*: tarwe en bonen), MET DUIVENVEREN, HOUTZAAGSEL EN MET FIJN GEKAMDE VLASVEZELS [de harde vezels die uitvallen, als het vlas gekamd wordt]. RABBI JEHOEDA VERBIEDT MET FIJN [gekamde vlasvezels] MAAR STAAT GROVE TOE.

Elisja de Gevleugelde

De duivenveren die de Misjna noemt leiden tot een geheel andere lering, waarin ook sprake is van duivenveren:

R. Jannai zei dat men *tefillien* alleen mag dragen op een schoon lichaam, net zoals dat van Elisja de Gevleugelde, dat wil zeggen, dat men geen windjes mag laten wanneer men *tefillien* op zich heeft en men mag er daarom ook niet in slapen [want tijdens de slaap kan het gebeuren dat men windjes moet laten of een zaadlozing krijgt (*Rasji*)]. En waarom werd hij Elisja de Gevleugelde genoemd? Een Romeinse dictator had het dragen van *tefillien* verboden op straffe van onthoofding. Maar Elisja droeg ze toch en ging ermee op straat. De Romeinse inquisiteur zag hem. Elisja vluchtte, maar de Romein achtervolgde hem. Intussen had Elisja zijn *tefillien* van zijn hoofd afgenomen en hield die verborgen in zijn handen. Toen de Romein hem had ingehaald, vroeg hij: „Wat heb je daar in je handen?” Elisja antwoordde: „Duivenvleugels.” Hij opende zijn hand, en zie, er lagen duivenvleugels in zijn handen. Wegens dat wonder werd hij Elisja de Gevleugelde genoemd.

Israël vergeleken met een duif

De Gemeenschap Israël wordt vergeleken met een duif: zoals een duif zich verdedigt met zijn vleugels [*Rasji*: in tegenstelling tot andere vogels die zich met hun snavel verdedigen], zo wordt Israël verdedigd door de mitswot die het doet.

Misjna

MEN MAG OP VRIJDAG ISOLEREN MET DIERENHUIDEN EN MEN MAG ZE VERPLAATSSEN [omdat ze ook nog voor andere doeleinden bruikbaar zijn, zoals een vloerkleedje, en daarom zijn ze niet moektse]. MEN MAG OOK ISOLEREN MET WOL-SCHEERSEL, MAAR DAT IS WEL MOEKTSE. DAAROM MOET MET HET WOL-SCHEERSEL VAN DE PANNENDEKSEL AFSCHUDDEN, WANNEER MEN DEKSEL VAN DE PAN OPTILT [de deksel dient om de pan af te dekken en is daarom niet moektse, hoewel hij ook een basis is voor het moektse wolschering dat erop ligt (*Rasji*)].

Daf 49b

De Misjna zegt dat huiden niet moektse zijn, omdat men ze als vloerkleedje kan gebruiken. De Gemara vermeldt uitgebreid over een discussie tussen *Tannaïem*, over de vraag of de Misjna het hier alleen heeft over huiden in privé-bezit, of ook over die van een handelaar of vakman. Een handelaar of vakman die de huiden wil verkopen, zal er zuinig op zijn, opdat ze niet als vloerkleed beschadigd worden. Ter vergelijking: de planken van een particulier kan hij gebruiken als dienblad, en ze zijn daarom niet moektse, maar een timmerman zal bang zijn dat ze dan kromtrekken en zijn planken zijn daarom moektse. De discussie over de huiden blijft onbeslist.

In ieder geval mag men *erev* Sjabbat er een pan met warm voedsel in warm houden.

De basis voor de 39 verboden *melachot* op Sjabbat

Negenendertig *melachot* [soorten werkzaamheden] zijn verboden op Sjabbat. De Tora noemt ze niet expliciet, maar zegt alleen [*Sjemot* 20:10]: „Je zult geen enkele *melacha* verrichten.” Maar vanwaar komt dat aantal van negenendertig? Rabbi Sjim'on, de zoon van R. Jossi ben Lakonia verklaart dat het woord *melacha* en zijn verbuigingen precies 39 keer in de hele Tora voorkomt. [Commentatoren wijzen erop dat die woorden veel vaker voorkomen, en dus worden zij kennelijk niet allemaal meegeteld. *Netsach Jisraël* wijst erop, dat wanneer men de verbuiging „*melech*” niet meetelt, het woord „werk” inderdaad precies 39 keer in Tora voorkomt!].

De werkzaamheden aan het Misjkan

Rabbi Chanina bar Chama zegt dat de op Sjabbat verboden *melachot* zijn afgeleid van de werkzaamheden die nodig waren voor de bouw van het Misjkan. Een Baraita noemt voorbeelden van deze werkzaamheden aan het Misjkan die verboden zijn op Sjabbat. Men plantte [kruiden voor de kleurstoffen, die nodig waren om de huiden te verven (*Rasji*)], dus mag men niet planten. Men plukte [de kruiden], dus men mag niet plukken, of oogsten. Men tilde de planken van de grond op openbaar terrein, en legde ze op wagens, [die privé-gebied waren, want zij hadden de vereiste afmetingen voor privé-gebied en waren meer dan 10 *tefachiem* boven de grond], dus mag men geen voorwerpen overbrengen van publiek gebied naar privé gebied, en ook niet omgekeerd, want bij het afladen van de wagens, vond dit omgekeerde proces plaats. Men transporteerde ook de planken van de ene wagen naar de andere [waartussen publiek terrein lag], en zo mag men ook niet iets overbrengen van het ene privé-gebied naar het andere, als er publiek gebied tussen ligt.

Praktische Halacha – Deel één: Het gedrag in de ochtend

HOOFDSTUK 10 – *TEFILLIEN* (vervolg)

De volgorde van de mitswot

6. Nadat men het talliet heeft omgedaan, legt men de *tefillien*. Men laat *tsietsiet* voorafgaan aan *tefillien* omdat het voorschrift van de *tsietsiet* vaker geldt. *Tsietsiet* draagt men zowel op werkdagen als ook op Sjabbat en Jomtov, terwijl het voorschrift van *tefillien* alleen voor werkdagen geldt. Wij hebben een regel die zegt, dat als twee voorschriften volbracht moeten worden en de ene vaker van toepassing is dan de andere, men eerst de meest frequente moet uitvoeren. Als men echter eerst de *tefillien* aangeraakt heeft, zelfs als zij alleen nog maar in het zakje zitten, dan moet men hen eerst leggen en pas daarna omhult men zich met het talliet. Zelfs al heeft men de *tefillien* nog niet aangeraakt, maar slechts zijn hand er naar uitgestrekt met de bedoeling ze om te leggen, ook dan legt men eerst de *tefillien* en pas daarna doet men het talliet om². Echter

de *Ba'al HaTania* schrijft dat wanneer men de *tefillien* in hun zakje bewaart, boven op het talliet, dan doet men eerst het talliet om voordat men de *tefillien* legt en dat wordt dan niet beschouwd als een voorbijgaan van de mitswa, omdat de *tefillien* nog in het zakje zaten.³ Wanneer men in zo'n geval per vergissing toch de mitswa van *tefillien* voorbijgaat en het talliet opneemt om zich daarmee te omhullen, en men bedenkt dat men nu eerst de *tefillien* had moeten leggen, dan mag dat niet meer, want dan passeert men de mitswa van de *tsietsiet*⁴. De reden hiervan is, dat men geen voorschriften voorbij mag laten gaan. Immers er staat geschreven⁵: *Je zult matsot in acht nemen*. Men kan in plaats van matsot ook mitswot lezen*. Men kan het dan als volgt verklaren: Als je een voorschrift in de hand krijgt, moet je dat niet laten gisten. Dat wil zeggen, zodra men de mogelijkheid heeft een voorschrift te volbrengen, moet men deze direct uitvoeren en niet laten gisten. Door het deeg te laten staan, gist het⁶.

De tijd voor de *tefillien*

7. De tijd voor het leggen van *tefillien* begint 's morgens vanaf het moment, dat men een vriend met wie men min of meer regelmatig omgaat, op een afstand van vier ammot⁷ ziet en herkent. Volgens de *Pri Megadiem* is dat zes minuten na het eerste ochtendlicht⁸. Volgens Tora is het ook toegestaan om 's nachts *tefillien* te dragen, echter de geleerden hebben dat verboden, omdat 's nachts het risico groot is dat men met de *tefillien* op in slaap valt en dat is verboden, want dan heeft men geen controle over zijn lichaam meer⁹.

Wie 's morgens vroeg op weg moet (op reis of naar zijn werk) en het is moeilijk voor hem om later, als de tijd er voor is aangebroken, de *tefillien* te leggen, die mag de *tefillien* voor zijn vertrek omdoen, zelfs voor het eerste ochtendlicht als het nog nacht is. Wanneer de tijd van het leggen van *tefillien* is aangebroken hoeft hij dan niet opnieuw een beracha te maken¹⁰.

Het omdoen van de *tefillien*

8. Er staat geschreven¹¹: *En het zal tot een teken op je hand zijn*. Uit het feit dat, *Jadechah* - je hand - hier op de letter Hé eindigt, en niet op de gebruikelijke manier als *jadecha* staat geschreven, hebben onze rabbijnen afgeleid¹² dat dit duidt op de zwakke, d.w.z. de linker arm, die normaal zwak en slap is. De *tefillien* moet men daar leggen, waar de spier het dikst is, d.w.z. op de biceps, iets onder het midden van de bovenarm. Volgens de GRA mag het ook iets boven het midden zijn, zolang het maar op het dikke deel van de biceps is want er staat geschreven (Devariem 11-18): *Je zult deze, mijn woorden op je hart leggen*. Dat wil zeggen, je moet ze [de *tefillien*] plaatsen tegenover het hart. Daarom moet men de arm-*tefillien* daar leggen en iets naar het lichaam richten. Als men dan zijn arm naar beneden buigt, komt de *tefillien* tegenover zijn hart te zitten (zie fig. 10.1).¹³

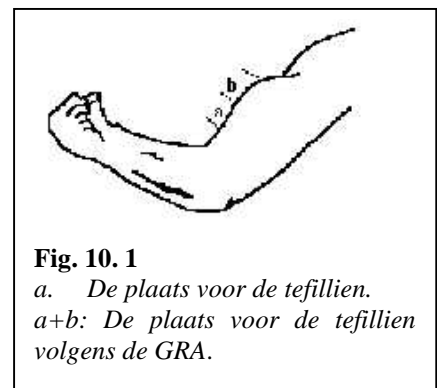

Fig. 10.1

a. De plaats voor de *tefillien*.

a+b: De plaats voor de *tefillien* volgens de GRA.

9. ¹⁴Betreffende de hoofd-*tefillien* staat er geschreven (*Dewariem* 6-8): *Tussen uw ogen*. Onze rabbijnen hebben aanvaard¹⁵, dat dit niet werkelijk tussen de ogen in betekent maar boven de neus, tegenover het midden van de lijn tussen de ogen.

De juiste plaats van de hoofd-*tefillien*, begint vanaf die plaats, waar de haren beginnen te groeien boven op de schedel tot die plaats, waar de hersenen van een baby nog pulseren. Dat wil zeggen: zodanig dat de onderrand van de *tefillien* niet beneden de onderste haargrens uitkomt, en dat de bovenste rand niet boven de plaats komt te liggen, waar de hersenen van een baby nog pulseren. Men moet er zeer goed op letten, dat de *tefillien* op de juiste plaats blijft liggen. Als men de *tefillien* zelfs maar voor een gedeelte op het voorhoofd plaatst, daar waar geen haar groeit of zelfs als men haar geheel geplaatst heeft daar waar haar groeit maar enigszins opzij en niet tegenover de plaats midden tussen de ogen in, dan heeft men het voorschrift niet volbracht en heeft men een beracha tevergeefs uitgesproken. De knoop van de *tefillien* moet aan de achterzijde van het hoofd liggen, bovenaan op de hoogte van de nek, dat wil zeggen aan de onderkant van de schedel, waar nog haar groeit, tegenover het gezicht. En niet tegenover de keel. Het grootste deel van de knoop moet boven de holte van de nek liggen. Men moet er goed op letten dat de hoofdband niet te los zit, maar nauw om het hoofd sluit. Ten eerste omdat men anders niet voldoet aan het voorschrift van

Fig.10.2

De juiste positie van de hoofdtefillien

* Matsot . . . mitswot: In ongepunctueerd Hebreeuws worden beide woorden hetzelfde geschreven: מצות.

Dewariem 6:8: Je zult ze binden tot een voorhoofdsband..., en ten tweede omdat anders òf de *tefillien* van voren op het voorhoofd, òf de knoop van achter in de nek valt¹⁶. De *tefillien* mag niet naar rechts of links afwijken. Ook is het nodig, dat de *tefillien* stevig tegen het hoofd aan ligt. Wanneer de doorgang voor de riem in het *tefillien*-huisje breed is, is het moeilijk om de *tefillien* stevig aanliggend en juist te plaatsen. Men dient hier zeer goed op te letten.

Bronnen van de Halacha

1. KSA 10:2
2. M.B.25:3
3. Sj.A. HaRav 25:3
4. M.B. 25:5
5. Sjemot 12-17
6. Joma 33a
7. Ongeveer 2 meter
8. Sje'ariem Metsoejaniem 10:11
9. M.B. 30:1-4
10. M.B. 30:10-13
11. Sjemot 13-16
12. Menachot 37a.
13. M.B. 27:4
14. KSA 10:3
15. Menachot 37a
16. M.B. 27:35

Het verbod op Lasjon Hara – Kwaadspreken

Op basis van het Boek Chofets Chajiem

Hoofdstuk vier (deel 4)

11. Publicatie van een weigering om een vonnis van een Beit Din te gehoorzamen

Soms gebeurt het dat een Beit Din (een Rabbinale rechtbank) een vonnis uitspreekt, waarbij iemand opgelegd wordt iets bepaalds te doen. Wanneer die persoon weigert gehoor te geven aan de uitspraak van het Beit Din, mag het Beit Din die weigering publiceren.

12. Slechte karaktereigenschappen

Het is verboden om met een ander over iemands slechte karaktereigenschappen te praten. Bijvoorbeeld door van iemand te zeggen dat hij een opvliegend karakter heeft of dat hij arrogant is. Waarschijnlijk is de persoon in kwestie niet op de hoogte van de ernst van zijn negatieve eigenschap. Het beste is om hem daar privé en tactvol op te wijzen en hem te leren hoe hij zich kan verbeteren.

13. Spreken over iemands fouten, om imitatie te voorkomen

Wanneer iemand slechte karaktertrekken bij een ander ziet (bijvoorbeeld verwaandheid, opvliegend, gebrek aan toewijding in Torastudie, of iets dergelijks) en hij is bang dat zijn kinderen of leerlingen die slechte eigenschappen van hem zullen overnemen, dan mag men hen waarschuwen om bij die persoon uit de buurt te blijven, mits het niet de bedoeling is om de persoon in kwestie te kleineren. Men moet dan wel duidelijk zijn bedoelingen onder woorden brengen.

Wanneer een hele gemeenschap zich in bepaalde opzichten slecht gedraagt, en iemand wil zich in die gemeenschap vestigen en je bent bang dat hij dan de slechte eigenschappen van die gemeenschap zal overnemen, dan mag je hem daartegen waarschuwen, om te voorkomen dat hij die eigenschappen gaat overnemen.

Wanneer je de fouten zelf hebt waargenomen, mag je ze vertellen als een positief feit, maar als je het alleen van horen zeggen hebt, moet je erbij vertellen dat je het van anderen hebt gehoord.

Simon is een jongetje dat zich niet weet te gedragen. Hij is zeer brutaal tegen iedereen en haalt ontoelaatbaar kattenkwaad uit. Mevrouw Jacobs mag haar kinderen waarschuwen niet met Simon te spelen vanwege zijn brutaal gedrag en rare streken. Ze moet wel aan haar kinderen duidelijk maken dat ze Simons fouten alleen vertelt om te voorkomen dat zij de slechte eigenschappen zouden overnemen.

14. Informatie over een potentiële zakenrelatie of huwelijkspartner

Ten behoeve van een eventuele toekomstige samenwerking of een huwelijk is het toegestaan informatie over iemand in te winnen en te verstrekken, om toekomstige schade te voorkomen.

Wegwijzer voor ons gebed

HOOFDSTUK TWEE

(deel twee)

Hodoe – הודו

Hodoe begint met een oproep tot dank en prijzing van Hasjem. Deze oproep is gericht tot *Zera Jisraël avdo bnei Ja'akov bechirav* – „het zaad van Israël Zijn dienaar; de zonen van Ja'akov Zijn uitverkorene.”

Wij worden opgeroepen om liederen van lof voor G-d te zingen (*Sjier' Siroe lo, zamroe lo* – Zingt voor Hem, heft voor Hem een lied aan – een andere vorm van gezang met muzikale begeleiding⁸).

Hithallaloe – verheerlijk... *Dirsjoe* – zoek... *Zichroe* – gedenk ... Dit zijn allen instructies om Gods lof te zingen en te zoeken naar de Goddelijke voorzienigheid in ons dagelijks leven, om opmerkzaam te zijn op de wonderen die Hij doet en de rechtsbeslissingen die Hij uitspreekt over de wereld.

Het vervolgt dan met G-ds belofte aan de aartsvaderen om het Land Israël aan hun nakomelingen te geven. Voordat deze belofte vervuld werd, dwaalden de Joden vele jaren tussen vijandige volken, maar zij overleefden dat dankzij de G-ddelijke bescherming en interventie die zij verdiend hadden. Dit fenomeen is een dagelijkse gebeurtenis voor het Joodse volk, zelfs in deze periode na de Tweede Wereldoorlog. Iedere keer weer wordt ons volk geconfronteerd met en dreigende uitroeiing door onze vijanden, maar wij slagen er iedere keer weer in om als het volk van G-d te overleven, onze stevig vasthoudend aan Zijn Heilige Tora. Dit „wonder” van overleving kan alleen maar worden toegeschreven aan G-ddelijke voorzienigheid en Zijn bescherming.

Deze bescherming is constant, zoals het vers zegt: *Basroe miejom el jom jesjoe-ato* (verkondig Zijn redding van dag tot dag). Zo groot is dit wonder dat zelfs de volken van de wereld dit erkennen en er zal een dag komen dat zij G-ds lof zullen zingen, als Beschermers van het Joodse volk. De grote geleerde en 18de eeuwse leider van het Jodendom, Rav Ja'akov Emden *zt"l* zei eens: „Het grootste wonder aller tijden is de overleving van de Joden door alle eeuwen heen, ondanks alle ellende en lijden waaraan zij werden onderworpen”⁹. Het zijn in feite deze zelfde volken die getuigen kunnen zijn van de vele plannen en decreten die niet geslaagd zijn ten gevolge van Hemelse interventie. Koning David verklaart in de Psalmen¹⁰: *Halleloe et Hasjem kol goiem... kie gawar aleinoe chasdo* – Verklaar G-ds lof, alle volken... want Zijn liefde was machtig voor ons. Waarom zouden de volken van de wereld G-ds lof zingen voor de liefde die Hij ons Joden bewezen heeft? De *Chafeets Chaim zt"l* zegt dat de volken die tegen ons hebben samengespannen, veel beter weten welke plannen zij gesmeed hebben en die allen om een of andere reden mislukt zijn. Wij kennen niet noodzakelijk al hun plannen en ideeën, en dus kunnen wij niet ten volle waarderen wat Hasjem voor ons gedaan heeft. Echter de volken zelf weten dat veel beter en weten dus ook beter hoeveel dank wij G-d verschuldigd zijn.

Wanneer zij zich deze dagelijkse wonderen realiseren, zal iedereen uiteindelijk G-ds lof zingen. De „familie der volkeren” zal naar voren stappen om G-ds lof te zingen. Het zullen niet alleen individuen zijn, maar de hoofden van families van de volken die zich gedwongen voelen om gezamenlijk G-ds lof te zingen. Hoeveel te meer horen Joodse familiehoofden samen te komen met als doel G-ds lof te zingen.¹¹

⁸ Gebaseerd op de Rav Hirsch Siddeer die de woorden *Mizmor Sjier* verklaart.

⁹ Zie Babylonische Talmoed Berachot 21b, waar deze uitspraak aan G-d wordt toegeschreven.

¹⁰ Psalmen 117

¹¹ Dit is omdat in ruil voor liefde de weldoener eer krijgt.

UIT:

EEN WEGWIJZER VOOR HET GEBED – EEN BINDMIDDEL VOOR DE ZIEL

EEN PROJECT VAN PIRCHEI SHOSHANIM en JOODSLEVEN.NL

